

wielkoPOLSKA oświata - naszym wspólnym dobrem

Magazyn dla dyrektorów, nauczycieli, rodziców
poświęcony nauczaniu, wychowaniu, profilaktyce.

Trzy Klucze

Znaleźć klucz do serca osoby, to wygrać wszystko. Okazuje się jednak, że nie tylko nie jest to łatwe, ale, że sam, pojedynczy klucz nie wystarczy. By otworzyć serce, w szczególności osoby młodej, potrzebne są aż trzy.

Trzy klucze, wspierające i uzupełniające się wzajemnie w wypełnianiu ich wychowawczo – edukacyjnej roli wobec dzieci i młodzieży, w kierunku integralnego rozwoju fizycznego, intelektualnego i duchowego wychowanków:

Prawda – Dobro – Piękno

Bóg – Honor – Ojczyzna

Dom – Szkoła – Środowisko

Nauczanie – Wychowanie – Profilaktyka

Uczeń – Nauczyciel – Rodzic

Dziadkowie – Rodzice – Dziecko

Wiara – Nauka – Czyny

Ziemia - Język - Kultura

Tożsamość - Przynależność – Naród

Polska – Europa – Świat

Tylko trzy klucze, połączone razem, zgodne, pracujące wspólnie, w oparciu o jeden system wartości, mogą otworzyć główne drzwi do serc i umysłów naszych dzieci, a przez to dać im trwałą i mocny fundament, na którym będą budować swoje życie.

Warunkiem jest, by klucze otwierały „zamek serca” w tę samą stronę. W przeciwnym razie, można nie tylko uszkodzić młodego człowieka, ale poważnie, a nawet nieodwracalnie go zniszczyć.

Trzy klucze w służbie wielkopolskiej edukacji i kultury.

Redakcja

W numerze:

Szlachetna prostota
w kulturze i edukacji

STRONA 2

Wiedza i przyjemność

STRONA 4

Mistrzem być!

STRONA 6

Podaj dalej...

STRONA 8

Potęga rodzeństwa

STRONA 10

Co piszczy w...?

STRONA 12

Szlachetna prostota w kulturze i edukacji

Tytuł inspirowany jest przeczytaną w naszym Głosie Wielkopolskim myślą: „Ideałem jest zmierzać w życiu do szlachetnej prostoty” Do takiego wniosku doszedł po wielu doświadczeniach życiowych znany aktor. Szlachetna prostota w życiu i edukacji to pragnienie, które teraz właśnie może być dla wielu najbardziej aktualne. Mamy listopad, czeka grudzień, wokół nas narastające ciemności, nie tylko te zwykłe, jesienne, ale i dotąd mniej znane: pandemiczne, ekonomiczne, społeczne, technologiczno – cyfrowo – chipowe, polityczne....

Piętrzą się zatem myśli: co to będzie?, co to będzie....? Łatwo na pewno nie będzie. Tym bardziej nie może zginąć pragnienie, aby kierunek rozwoju kultury i edukacji stawał się szlachetnie prosty i jasny.

Kolejną inspiracją podczas przygotowywania tego artykułu była treść audycji naszego Radia Poznań z ostatniej niedzieli października. Wspominano wspaniałe zespoły kabaretowe, między innymi olsztyński Trzeci Oddech Kaczuchy. W refrenie jednej ze znanych piosenek tego zespołu rozbrzmiewają pytania: kim ja jestem? kim my właściwie jesteśmy?

Bez jasnych i zdecydowanych odpowiedzi na te pytania nic naprawdę mądrego urodzić się w edukacji nie może.

Kim jest człowiek?

Jest osobą, czyli naturą rozumną, zdolną do miłości, wymagającą doskonalenia. Ludzka natura to jedność ciała i duszy. Bardzo ciekawą informacją jest to, że pierwsze dzieło psychologiczne, wydane w języku niemieckim pod koniec XVI wieku, ma w polskim przekładzie tytuł następujący: "Psychologia, czyli o doskonałości człowieka, o duszy, a przede wszystkim o jej pochodzeniu". W treści znajdujemy wykłady o kreacjonizmie, czyli o stworzeniu

człowieka jako całości, złożonej z indywidualnej duszy, która dołącza do indywidualnych komórek rodzicielskich podczas aktu prokreacji. Już wówczas więc głoszone było przekonanie, że życie rozpoczyna się od momentu poczęcia.

To kim my właściwie jesteśmy?

Ludźmi, po prostu. Rodzi się chłopiec lub dziewczynka, którzy dorastają, żyją zgodnie z pokazanymi im wartościami lub tak, jak umieją. Czasami dają się omamić, nowocześnie „sformatować”, chcąc podążać za modą. Mogą wówczas uznać, że już nie chcą być chłopcem lub dziewczynką. Czasami, żyjąc bardziej w sieci niż w realu, marzą się im „niebieskie migdały”, w tym niebezpieczne, na przykład zespolenie z cyfrową inteligencją. Wszyscy – na ogół – dojrzewamy, starzejemy się, a na pewno umieramy. Ciało do ziemi, a dusza dokąd? Spotkamy się jeszcze gdzieś?

Czyny każdego człowieka, który pochodzi z doskonałego źródła stworzenia, a ostatecznie do niego tak czy inaczej powraca, niewątpliwie powinny stawać się coraz bardziej szlachetne. A nieodzowną pomocą w tym jest kultura i właściwa dla niej edukacja we wszystkich jej płaszczyznach: nauczania, wychowania i profilaktyki.

Bez jasnych i zdecydowanych odpowiedzi na te pytania nic naprawdę mądrego urodzić się w edukacji nie może.

Czym jest wychowanie personalistyczne, które odpowiada naturze człowieka?

W wielkim uproszczeniu ujmując, człowiek potrzebuje takiego kształtowanie umysłu i sumienia, aby mógł coraz lepiej wykorzystywać swoje możliwości dla realizowania zadań, które ostatecznie mają służyć dobru własnemu i wspólnotowemu.

Wychowanie personalistyczne czyli osobowe, to ukierunkowanie i pomoc w odkrywaniu prawdy, wzmacnianie woli w dążeniu do dobra i piękna oraz ochrona przed zagubieniem się w zakłamaniu, nierzadko prowadzącym do utraty zdrowia psychicznego.

Co wiemy o fałszywych drogach edukacji ?

Wszystkie drogi fałszywe wynikają z zaprzeczenia prawd wiary (co jest równoznaczne z występowaniem przeciw prawom natury). Fałszywość związana jest ze szczególnym sposobem używania rozumu w sprawach życiowych, zwłaszcza w decyzjach dotyczących zachowań moralnych. Mówiąc o szczególności, mam na myśli przekonanie o własnej wszechmocy i nieomyślności, pozbawione rozumienia bliskich i dalszych konsekwencji swoich czynów.

Fałszywe drogi edukacji to niedające się policzyć kreatywne pomysły, często wzajemnie sprzeczne lub ograniczające człowieczeństwo do wybranych dziedzin życia. Wspomnę tu jedynie o programie ekonomii edukacyjnej, pedagogicznych kosztach reform, skoncentrowanych na standardach, czy też o medialnym streamingu personalnym. Wszystko to należy do neoliberalnych uwikłań edukacji, która, coraz bardziej zdecydowanie, zarządzana jest przez liczne globalne centra, w sposób daleki od zgodności z klasyczną edukacją.

Nie może zginąć pragnienie, aby kierunek rozwoju kultury i edukacji stawał się szlachetnie prosty i jasny.

Czy i jak moglibyśmy spróbować uszlachetnić edukację w Wielkopolsce... ?

Jest to pytanie otwarte; otwarte dla nas, dla redakcji, dla przyjaciół i znajomych. Może ktoś chciałby dołączyć z pytaniami, refleksjami, czy też pomysłami?

dr Iwona Roszkiewicz
Akademia Królowej Jadwigi

Kontakt: redakcja@ko.poznan.pl

“Czytanie wzmacnia”

- to stwierdzenie faktu i jednocześnie hasło tegorocznej Nocy Bibliotek (9.10), podczas której rozmawiano w Bibliotece Raczyńskich z psychologiem Tomaszem Kilarskim i filozofem kultury prof. Przemysławem Rotengruberem. Niezwykle ważną rolę we wzmacniającej funkcji czytania mają wszak biblioteki.

Wyrastać w czytaniu

W wychowaniu najważniejszy jest przykład - mówił psycholog Tomasz Kilarski. Dzieci uczą się przez naśladowanie, zatem jeśli dorośli będą czytać, dziecko będzie ich obserwować i widzieć, że książki są czymś ciekawym. Wielu czytających rodziców czytających dzieci mówi, że metodą jest stała obecność książki w domu. Badania wykazują też, że w przypadku chłopców decydującą rolę w czytelniczym rozwoju mają ojcowie. Warto zachęcać panów do wspólnego z synami odkrywania literatury i wizyt w bibliotece, które rozwijają zainteresowania i pogłębiają więzi.

W przypadku małych dzieci ważny jest rytuał wieczornego czytania - chwili wyciszenia, bycia razem, skupienia. Wraz z rozwojem dziecka książki mogą pełnić nowe funkcje, być np.: pretekstem do rozmów na niełatwe tematy, takie jak śmierć, choroba, wojna. Czasem książki mówiące o tych zagadnieniach mają posłowia, dające wskazówki dorosłym, jak prowadzić rozmowy z dziećmi.

Niekiedy czytelnicy obawiają się, że nie znajdą dobrych książek. Pomocą zawsze służą bibliotekarze. To doskonali przewodnicy po świecie literatury: znają premiery i nagrody, pamiętają o klasyce, obserwują rynek beletrystyki i książek popularnonaukowych, śledzą literackie i popkulturowe trendy.

Współczesne biblioteki to centra kultury i informacji, w których można liczyć na fachowe wsparcie, brać udział w wydarzeniach kulturalnych i edukacyjnych, korzystać z multimediiów i gubić się wśród regałów, znajdując swoją własną ścieżkę. Często droga nałogowego czytelnika zaczyna się od jednej, dobrze dobranej książki, która porywa i prowadzi ku kolejnym tytułom.

Siła wiedzy i kontekstu

Poznanie jest naturalną potrzebą człowieka. Przez tysiące lat ludzie gromadzili wiedzę, zapisując ją w książkach. Dzięki książkom możemy dziś nie tylko szukać sprawdzonych informacji, ale także poznawać codzienność konkretnych czasów. Jak zauważył prof. Przemysław Rotengruber, dzieła Joyce'a czy Prousta, poza wartością literacką, dają nam obraz epoki i pokazują na przykład ówczesne układy społeczne. Na rolę kontekstu zwracali też uwagę uczniowie i nauczyciele odwiedzający biblioteczną wystawę „Kanon lektur nieczytanych”. Dla młodzieży wybory przykładowo Wokulskiego czy Judyma były trudne do zrozumienia, bo patrzyli na nie ze swojej, współczesnej perspektywy. Kontekst historyczny i społeczny pozwala na lepsze zrozumienie bohaterów, ale przede wszystkim ich motywacji.

Wiedza i przyjemność

“Czytanie książek to
najpiękniejsza zabawa
jaką sobie ludzkość
wymyśliła”.

Dlatego pracując z lekturami warto nie zamykać ich w ramach konkretnych przedmiotów. Dzieła Prusa czy Reymonta będą doskonałym kontekstem dla pokazania przemian XIX wieku, “Opowiadania” Borowskiego lub “Inny świat” Herlinga-Grudzińskiego pozwolą unaocznic okrucieństwo II wojny światowej przez świadectwa jej uczestników, z kolei sięgnięcie do kalendarium historycznego powstania listopadowego będzie ważną częścią omawiania dzieł i życia wieszczów. Jedną z najważniejszych wartości literatury jest różnorodność, rozległość tematów i emocji, które porusza. Warto odwoływać się do doświadczeń bohaterów literackich, dając uczniom nie tylko konteksty, świadomość literacką i historyczną, ale także ucząc empatii oraz szerokiego spojrzenia na wydarzenia i ludzi.

Wśród zalet czytania wymienia się rozwijanie wrażliwości, podnoszenie kompetencji językowych, poszerzanie horyzontów, budowanie więzi. Jednak nie można zapominać o przyjemności, która pozwala oderwać się od codzienności i przeżyć emocje. Rotengruber i Kilarski byli zgodni, że emocje są tym, co przyciąga do lektury. Dlatego, pomijając wartość literacką, nie ma złych i dobrych książek, jeśli emocje rezonują z czytelnikiem. Poszukując książek, które będą dla nas źródłem wiedzy, ale też zabawy, o której pisze Szymborska, warto wybrać się do Biblioteki Raczyńskich (gmachu głównego i sieci filii w całym Poznaniu), w której czekają bibliotekarze-przewodnicy oraz tysiące różnorodnych literackich światów, do których biletem jest bezpłatna karta czytelnika.

Katarzyna Wojtaszak
Biblioteka Raczyńskich

Od powinności do odpowiedzialności

Zawód nauczyciela zaliczany jest do grupy profesji, których przedstawiciele podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej. Wykonywanie go wiąże się z przyjęciem przez jednostkę szczególnej roli społecznej, której granic nie da się wyznaczyć. Wynika to z charakteru wychowania jako działania nieskończonego, nie mającego ściśle określonych ram czy końca[1].

Ogólnym celem pracy nauczyciela jest wychowanie dziecka na odpowiedzialnego i aktywnego obywatela, prezentującego określone postawy, posiadającego i kierującego się preferowanym w danym społeczeństwie systemem wartości. Każdy nauczyciel jest jednocześnie wychowawcą. Wynika to nie tylko z pełnienia w szkole określonej funkcji, lecz z charakteru oddziaływań na dzieci. Nie da się wyłącznie nauczać, czyli przekazywać wiedzę i kształcić określone umiejętności. W trakcie procesu kształcenia jednocześnie wychowujemy uczniów[2]. Dzieje się tak bez względu na to czy nauczający robi to celowo, czy nie.

Wchodząc w interakcje indywidualne czy grupowe, ludzie oddziałują na siebie wzajemnie. Relacja taka może mieć charakter wychowawczy[3]. Jeśli istnieje ona w szkole, to z założenia dorosły jest obserwowany i oceniany przez dzieci.

Oczywiście tak samo dzieje się poza szkołą, w naturalnym środowisku życia ucznia i nauczyciela. Dlatego każdy nauczyciel powinien planowo i celowo organizować nie tylko swoją pracę, ale i wszelkie inne działania.

W przypadku tej profesji dochodzi do całkowitego scalenia obszarów zawodowej aktywności ze sferą życia prywatnego[4]. Ze społecznego punktu widzenia nauczyciel powinien być wzorem, osobą którą mają naśladować dzieci i młodzież.

Ma wzbudzać zaufanie i podziw rodziców oddających mu pod opiekę swoje dzieci. Dlatego mają oni wysokie oczekiwania wobec nauczycieli nie tylko w zakresie wiedzy merytorycznej, ale i postaw moralnych.

**Każdy nauczyciel
jest jednocześnie wychowawcą.**

**Nie da się wyłącznie nauczać,
czyli przekazywać wiedzę
i kształcić określone umiejętności.**

**W trakcie procesu kształcenia
jednocześnie wychowujemy uczniów.**

**Dzieje się tak bez względu na to
czy nauczający robi to celowo, czy nie.**

**Ze społecznego punktu widzenia
nauczyciel powinien być wzorem,
osobą, którą mają naśladować
dzieci i młodzież.**

Mistrzem być!

Dlaczego nauczyciele podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej?

Odpowiedzialność dyscyplinarna nauczycieli jest tym elementem systemu oświaty, który ma zapewnić przestrzeganie podwyższonych norm moralnych przez osoby zatrudnione w szkole. Takim samym, podwyższonym wymaganiom podlegają sędziowie, prokuratorzy, policjanci, członkowie korpusu służby cywilnej itp. Przeciętny obywatel pociągany jest do odpowiedzialności za naruszenie norm tzw. prawa powszechnego. W przypadku nauczycieli ustawa Karta nauczyciela w art. 6 i 75 ust. 1 i 2a określa obowiązki i zakres odpowiedzialności dyscyplinarnej. Stanowi to jednocześnie określenie podwyższonych norm moralnych, jakich w pracy i życiu osobistym powinien przestrzegać nauczyciel.

W związku z powyższym, odpowiedzialność dyscyplinarna nie jest jedynie systemem represji czy kar, stosowanych wobec nauczycieli, umocowanym w prawie oświatowych. Ma nie tylko aspekty prawne, ale jest jednoznacznym odwołaniem się do konkretnego systemu wartości; zobowiązaniem nauczyciela do ciągłego rozwoju moralnego, czyli prowadzenia samowychowania w określonym kierunku.

dr Krzysztof Wereszczyński
Kuratorium Oświaty w Poznaniu
Delegatura w Koninie

Każdy nauczyciel powinien planowo i celowo organizować nie tylko swoją pracę, ale i wszelkie inne działania.

W przypadku tej profesji dochodzi do całkowitego scalenia obszarów zawodowej aktywności ze sferą życia prywatnego.

Literatura:

- 1.A. M. de Tchorzewski, Wstęp do teorii wychowania, Wydawnictwo Naukowe Akademii Ignatianum w Krakowie, Kraków 2018, s. 17.
- 2.B. Śliwerski, Myśleć jak pedagog, Gydańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Sopot 2010, s. 25-26.
- 3.J. Homplewicz, Etyka pedagogiczna, Wydawnictwo Salezjańskie, Warszawa 2000, s. 176,191.
- 4.B. Śliwerski, op. cit., s. 25-26.

Trzy powody... po co być dobrym człowiekiem i do czego potrzebne nam uczciwe życie?

Gdy na dworze robi się jesienią, gdy w powietrzu unosi się poranna mgła, zapach uschniętych liści, wilgoć ziemi, a dni stają się coraz krótsze, czas zwalnia, nastroja refleksyjnie i melancholijnie. Przychodzą na myśl osoby, które już odeszły i trwają tylko dzięki naszej pamięci. Wspominamy jacy byli. Czasami widzimy konkretne sceny przed oczami...

Jakie towarzyszą nam emocje, gdy o nich rozmyślamy? Czy myślimy o nich ciepło? Czy zastanawiamy się też czasami, jak nasi najbliżsi i znajomi będą mówić kiedyś o nas? Czy będą nas wspominać jako dobrych ludzi?

W ostatniej scenie filmu "Szeregowiec Ryan" główny bohater, w jesieni swojego życia, prosi żonę: "Powiedz, że jestem dobrym człowiekiem. Powiedz, że żyłem uczciwie".

Jakie to było dla niego ważne. Jakie to było kiedyś ważne w ogóle - być dobrym człowiekiem i żyć uczciwie.

Czy dzisiaj ktoś zadaje jeszcze takie pytania? Czy nadchodzi nas taka refleksja? Czy uzyskanie odpowiedzi ma dla kogoś znaczenie? Czy jest ważne być dzisiaj dobrym człowiekiem i żyć uczciwie? Czy może to być priorytet i cel sam w sobie?

Oto trzy powody, po co być dobrym człowiekiem i do czego potrzebne nam jest uczciwe życie:

Po pierwsze:

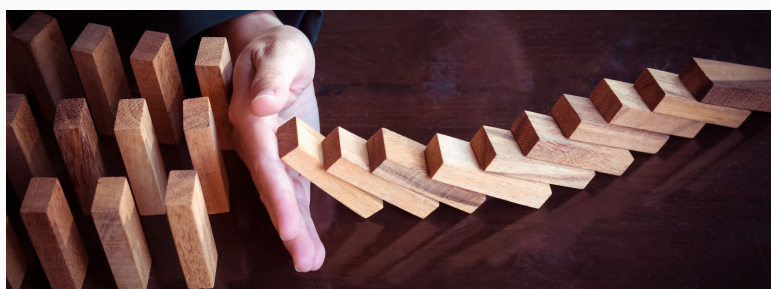
Dobro wraca. Tak samo jak zło. Stąd powiedzenie, że co zasiejesz, to zbierzesz. Z kukurydzy wyrośnie zawsze kukurydza, a z pszenicy tylko pszenica. Energia, którą wysyłamy powraca do źródła.

Trudność polega na tym, że nie zawsze od razu i najczęściej w innej postaci. Oznacza to, że możemy nie zauważyć sprzężenia zwrotnego. Często nie dostrzegamy związku. Uczciwość w pracy może się przełożyć na zdrowie rodziny, a życzliwość, miłość i troska o najbliższych na pomyślność na gruncie zawodowym. Nie wiemy kiedy zasiane dziś dobro przyniesie plon. Może dopiero za kilka lat, gdy dorosną nasze dzieci? Może w następnej pracy? Jednak zawsze przyniesie, bo każdy skutek ma swoją przyczynę, a każda akcja powoduje re-akcję.

Po drugie:

Człowiek nie jest samotną wyspą, a to oznacza, że żyjemy wśród innych ludzi, którzy nas obserwują i naśladują. Oddziałujemy na siebie nawzajem - świadomie lub nie. Warto sobie uświadomić, że zawsze dla kogoś - w pracy, w domu, w bliższym lub dalszym otoczeniu - jesteśmy przykładem i wzorem. Ktoś na nas patrzy i powiela nasze poglądy, postępowanie i działanie. Ma to olbrzymie znaczenie i kolosalne skutki.

Zatem dobry i uczciwy człowiek to dobre i uczciwe społeczeństwo, a w konsekwencji naród i ludzkość. Jeśli zaś dajemy przyzwolenie na nieuczciwość oraz źle rozumianą "przedsiębiorczość i zaradność", psujemy i rozkładamy społeczeństwo od środka. Upadamy. Lawinowo. Jak domino.

Po trzecie:

Człowiek łamie się tylko raz. Potem jest już jedynie niewolnikiem swojej słabości. Gdy ukradniesz raz, bezkarnie, drugi raz jest łatwiej. Gdy zdradzisz, oszukasz, dasz się skorumpować, sprzedasz się za pieniądze raz, kolejny krok jest już tylko konsekwencją pierwszego, podczas gdy Ty sam jesteś już w pułapce. Uczciwość to integralność, a integralność to harmonia. To komfort zachowania spójności pomiędzy tym, co myślimy, mówimy i robimy z możliwością manifestowania tego na co dzień. W zamian dostajemy w prezencie spokój i pogodę ducha oraz odwagę spojrzenia w lustro z podniesioną głową, bez uciekania wzrokiem od własnego spojrzenia i myśli.

A zatem bycie dobrym człowiekiem i uczciwe życie są nam potrzebne do bycia sobą każdego dnia. Do dobrego i spokojnego życia, bez poczucia wstydu i winy. Chroni nas przed obłędem.

W ten jesienny, refleksyjny i trochę melancholijny czas dedykuję nam wszystkim fragment z "Mszy Wędrowca" Edwarda Stachury:

Podaj dalej... przywróćmy modę na bycie przyzwoitym człowiekiem, to olbrzymia wartość!

Magdalena Miczek
Kuratorium Oświaty w Poznaniu

Podaj dalej... to cykl traktujący o wartościach, ich znaczeniu i przydatności na co dzień. Celem jest zainspirowanie Cię, Drogi Czytelniku, do odkrycia, co stanowi Twoją esencję, abyś mógł wybrać te wartości, które wnoszą jakość i dodają wartość do Twojego życia i otoczenia.

“Pochyl się nad sobą
i pochyl się w sobie,
i dowiedz się teraz od siebie
co jest obłędem:

Obłędem jest udawać,
że jest się kimś innym niż tym,
kim jest się.

Obłędem jest dawać się bezwładnie
ponosić słowom, nie słysząc ich.

Obłędem jest przymykać powieki
na to, co skacze do oczu,
żeby być zobaczone.

Obłędem jest być nieprawym,
będąc prawym ciałem obdarzonym,
albowiem ciało każde jest prawe.

Obłędem jest głosić rzeczy
przez siebie samego nieodkryte
i dlatego nieoczywiste,
i dlatego nieszczęsne.

Obłędem jest nie liczyć się
z drugim człowiekiem”.

Potęga rodzeństwa

Relacja z siostrą, bratem jest najdłuższą znaczącą relacją w naszym życiu! Swoich małżonków poznajemy dopiero w którymś momencie życia. Z rodzeństwem jesteśmy od urodzenia. A gdy umrą nasi rodzice, z rodziny pierwotnej pozostaje nam właśnie rodzeństwo. Dobra relacja z siostrą, bratem to najbardziej cenna rzecz, jakiej możemy doświadczyć. Jak wygląda praktyka?

Co mówią badania naukowe?

Wraz z wydłużeniem średniej długości życia, rodzeństwo ma ze sobą kontakt dłużej niż kiedykolwiek wcześniej. Podczas gdy z rodzicami mamy kontakt maksymalnie pięćdziesiąt lat, z rodzeństwem możemy spędzić aż 60-80 lat[1].

Istnieją dwie teorie naukowe pomagające zrozumieć te relacje. Jedna mówi o roli norm i przekonań dotyczących rodziny, przekazywanych przez rodziców. Zdecydowanie lepsze są relacje między rodzeństwem w sytuacji, gdy rodzice przekazywali przekonania typu: „przyjaciele to dobra rzecz, ale w sytuacjach kryzysowych ostatecznie najbardziej pomaga rodzina”, niż gdy przekaz rodziców brzmiał: „z rodziną dobrze to się wychodzi tylko na zdjęciach”.

Ważne są dwie rzeczy. Po pierwsze: przykład osobisty - na ile rodzice demonstrują pozytywne relacje ze swoim rodzeństwem. Po drugie: czy rodzice starają się przekazywać i podkreślać znaczenie takich norm, jak „należy być pomocnym i kochającym wobec rodzeństwa”. Druga istotna teoria mówi o roli przywiązania. Jeżeli dzieci są wychowywane w rodzinie pełnej miłości, gdzie rodzice kochają wszystkie dzieci i nie faworyzują żadnego z nich, tworzy się naturalne pozytywne przywiązanie, które przetrwa w dorosłość. Ta teoria zwraca uwagę na potrzebę dostrzegania i wzmacniania (chwalenia) każdego przejawu siostrzanej czy braterskiej troski, czułości. Warto sobie uświadomić, że gdy to robimy, dajemy naszym dzieciom doskonałe wsparcie w życiu już po naszym odejściu. Będą mieli kogoś, kto ich będzie kochał i wspierał, gdy zabraknie nas i naszej miłości.

Dlaczego warto mieć rodzeństwo?

Istnieje wiele badań pokazujących zalety posiadania rodzeństwa. Oto kilka najciekawszych:

D.Downey i D.Condon opublikowali w 2004 roku wyniki analizy z badań nad 20 649 przedszkolakami. Okazało się, że dzieci, które mają co najmniej jednego brata lub siostrę mają już w przedszkolu lepsze umiejętności negocjacyjne niż jedynacy[2].

Badania wykonane przez inną grupę naukowców w roku 2005 pokazują z kolei, że dzieci mające rodzeństwo rzadziej stają się ofiarami przemocy w szkole. Starsze rodzeństwo czuje się zobowiązane do ochrony młodszych[3].

Szczególną rolę odgrywa siostra. Nastolatki, którzy mają siostry rzadziej czują się samotni i niekochani. Rzadziej mają poczucie winy, niskiej wartości i niepokoju niż osoby pozbawione sióstr. Nie ma przy tym znaczenia, czy siostra jest

Potęga rodzeństwa

starsza, czy młodsza, ani jak duża jest różnica wieku[4].

Rodzeństwo pomaga prowadzić bardziej zdrowy tryb życia. Ponieważ w Stanach Zjednoczonych otyłość wśród dzieci jest poważnym problemem, badacze starają się zidentyfikować czynniki mogące zapobiegać temu problemowi. Okazało się, że na nadwagę doskonale są... zabawy z rodzeństwem. Dzieci spędzają z braćmi i siostrami więcej czasu w ciągu tygodnia niż z rodzicami, a zabawy mają bardziej dynamiczny charakter[5].

Brat lub siostra mogą być też doskonałymi nauczycielami. Rodzice są niezastąpieni w nauce niuansów istotnych w sytuacjach formalnych np.: jak zachowywać się w kościele. Rodzeństwo jest modelem zachowań w sytuacjach codziennych np.: jak się zachowywać w szkole, na ulicy, wśród innych dzieci, tak by być lubianym. A zatem bracia i siostry uczą umiejętności społecznych niezbędnych w grupie rówieśników, w środowisku, w którym dziecko spędza większość dnia[6].

Co ciekawe jedynacy są bardziej skłonni do rozwodów. Prawdopodobnie dlatego, że nie wyrobili sobie we wczesnym okresie rozwoju zdolności radzenia z trudnymi emocjonalnie sytuacjami związanymi z konfliktami z rodzeństwem. Generalnie badania pokazały, że im więcej braci i sióstr, tym mniejsze ryzyko rozwodu[7].

Warto jednocześnie pamiętać, że korzyści z posiadania rodzeństwa nie są automatyczne i gwarantowane. Pozytywne efekty występują w rodzinach, w których dba się o relacje i wychowanie dzieci. Właśnie dlatego warto wykorzystać szansę, jakie daje brat lub siostra. To relacja jedyna w swoim rodzaju. Warto od początku o nią dbać.

Bogna Białecka

Fundacja Edukacji Zdrowotnej i Psychoterapii

Literatura:

1. Bank, D. P., Kahn, M. D. (1997). *The sibling bond*. New York: Basic Books.
2. Downey D.B., Condrón D.J. (2004) *Playing Well with Others in Kindergarten: The Benefit of Siblings at Home*, *Journal of Marriage and Family* 66/2: 333-350
3. Edwards, R., Hadfield, L., Mauthner, M., (2005) *Children's Understanding of their Sibling Relationships*, *Joseph Rowntree Foundation for the National Children's Bureau*, s.58.
4. Padilla-Walker L.M., Harper J.M., Jensen A.C. (2010) *Self-regulation as a mediator between sibling relationship quality and early adolescents' positive and negative outcomes*. *Journal of Family Psychology* 24/4: 419-428
5. Hunsberger, A Formisano, i in. (2012). *Overweight in singletons compared to children with siblings: the IDEFICS study*. *Nutrition and Diabetes*, 2/7 e35
6. Kramer, L., Conger, K. (2009). *What We Learn from Our Sisters and Brothers: For Better or for Worse*. *New directions for child and adolescent development*. 126: 1-12.
7. Merry JJ, Bobbitt-Zeher D, Downey DB. (2020) *Number of Siblings in Childhood, Social Outcomes in Adulthood*. *Journal of Family Issues*. 41/2: 212-234.

Nagrody i odznaczenia dla wielkopolskich nauczycieli i pracowników oświaty

W dniach 19-25 października 2021 r. miały miejsce uroczystości wręczenia nagród oraz odznaczeń państwowych nauczycielom oraz innym osobom za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania, za zasługi w działalności na rzecz rozwoju oświaty oraz za wzorowe, wyjątkowo sumienne wykonywanie obowiązków wynikających z pracy zawodowej.

Dekoracji w imieniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy dokonali Wojewoda Wielkopolski Michał Zieliński oraz Wicewojewoda Wielkopolski Aneta Niestrawska. W imieniu Ministra medale i nagrody wręczał Wielkopolski Kurator Oświaty Robert Gawęł.

W roku 2021 w województwie wielkopolskim przyznano łącznie:

- Krzyże Zasługi: 50 osobom
- Medal za Długoletnią Służbę: 90 osobom
- Medal Komisji Edukacji Narodowej: 104 osobom
- Nagrodę Ministra Edukacji i Nauki: 25 osobom
- Nagrodę Wielkopolskiego Kuratora Oświaty: 90 osobom

WSZYSTKIM ODZNACZONYM I NAGRODZONYM
SERDECZNIE GRATULUJEMY!

"Co piękne, nie jest to (...)
Co się podoba dziś, lub podobało,
Lecz, co się winno podobać;
(...) I to, co dobre,
nie jest, z czym przyjemniej,
Lecz, co ulepsza"

Cyprian Kamil Norwid
"Promethidion"

Wielkopolska Szkoła Roku &

Wielkopolski Nauczyciel Roku

21 października 2021 r. w Sali Ziemi MTP odbyła się uroczysta gala, podczas której zostały wręczone tytuły, nagrody i wyróżnienia, łącznie 11 wielkopolskim szkołom i 11 nauczycielom, w konkursie organizowanym przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego.

Tytuł "Wielkopolska Szkoła Roku" otrzymali:

- Zespół Szkół Rolniczych im. H. Dąbrowskiego w Środzie Wielkopolskiej
- Zespół Szkół Zawodowych nr 2 im. Janusza Korczaka w Poznaniu

Cztery szkoły otrzymały tytuł laureata. Są to:

- Szkoła Podstawowa im. św. Jana Pawła II w Moskurni
- I Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej - Currie w Pile
- Szkoła Podstawowa w Głuchowie
- Zespół Szkół Ekonomicznych im. Maksymiliana Jackowskiego w Słupcy.

Ponadto ZSE w Słupcy dnia 26 października 2021 r, na zaproszenie Fundacji Fundusz Współpracy oraz pod patronatem Mazowieckiego Kuratora Oświaty i Marszałka Województwa Mazowieckiego, został wyróżniony statuetką oraz tytułem "SZKOŁY ZAWODOWEJ NAJWYŻSZEJ JAKOŚCI 2021". Szkoła otrzymała także nagrodę rzeczową w postaci kamery PROGO Hero 8 za innowacyjne rozwiązania edukacyjne podczas realizacji praktyk zawodowych w dobie pandemii.

Wyróżnienia otrzymały następujące szkoły:

- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jana Pawła II w Suchym Lesie
- Przedszkole nr 9 "Leśne Ludki" w Gnieźnie
- I Liceum Ogólnokształcące im. Adama Asnyka w Kaliszu
- V Liceum Ogólnokształcące im. Kludyny Potockiej w Poznaniu
- Szkoła Podstawowa nr 3 Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy im. Janusza Korczaka w Mosinie

Tytuł "Wielkopolski Nauczyciel Roku" otrzymali:

- Joanna Gadomska z Zespołu Szkół Ekonomiczno-Usługowych im. Fryderyka Chopina w Żychlinie
- Agnieszka Jankowiak-Maik z III Liceum Ogólnokształcącego im. św. Jana Kantego w Poznaniu.

Laureatami zostali:

- Beata Górecka z III Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika w Kaliszu
- Małgorzata Grenda z Wielkopolskiego Samorządowego Zespołu Placówek Terapeutyczno - Wychowawczych w Cerekwicy Nowej
- Justyna Szofer-Andrzejewska z Zespołu Szkół nr 1 w Nowym Tomyślu
- Łukasz Korcz z Zespołu Szkół Rolniczych im. Jana Henryka Dąbrowskiego w Środzie Wielkopolskiej

Wyróżnienia otrzymali nauczyciele:

- Dorota Kaźmierczak z Przedszkola Samorządowego w Łęce Wielkiej
- Janusz Sieroń ze Szkoły Podstawowej im. Stanisława Staszica w Żelicach
- Elżbieta Nawrocka ze Szkoły Podstawowej nr 1 im. Stanisława Staszica w Swarzędzu
- Jolanta Woropaj ze Szkoły Podstawowej im. Powstańców Wielkopolskich w Pniewach
- Jolanta Osińska ze Szkoły Podstawowej nr 4 im. gen. Mieczysława Smorawińskiego w Turku

SERDECZNIE GRATULUJEMY!

PBP w Poznaniu wspomaga i doskonali

Publiczna Biblioteka Pedagogiczna w Poznaniu wraz z 10 Filiami gromadzi i udostępnia:

- literaturę z zakresu pedagogiki i nauk pokrewnych,
- publikacje naukowe i popularnonaukowe z różnych dziedzin wiedzy objętych ramowymi planami nauczania, literaturę piękną, a także teksty kultury, o których mowa w przepisach w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół,
- piśmiennictwo z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej,
- podręczniki szkolne oraz przykładowe programy nauczania i programy wychowania przedszkolnego,
- materiały informacyjne o kierunkach realizacji polityki oświatowej w danym roku szkolnym,
- materiały, w tym literaturę przedmiotu, stanowiące wsparcie szkół i placówek w realizacji ich zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, w zakresie: wymagań stawianych szkołom i placówkom, których spełnienie jest badane przez organy sprawujące nadzór pedagogiczny; realizacji podstaw programowych; wyników i wniosków z nadzoru pedagogicznego; wyników sprawdzianów i egzaminów
- materiały, w tym literaturę przedmiotu, dotyczące problematyki związanej z udzielaniem dzieciom i młodzieży oraz rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- czasopisma metodyczne,
- zbiory multimedialne.

Filie Publicznej Biblioteki Pedagogicznej w Poznaniu zlokalizowane są: w Gnieźnie, Międzychodzie, Nowym Tomyślu, Obornikach, Swarzędzu, Szamotułach, Śremie, Środzie Wielkopolskiej, Wolsztynie, we Wrześni.

W księgozbiorze Biblioteki Pedagogicznej nauczyciele oraz uczniowie znajdują literaturę zgodną z zakresem wymagań w konkursach przedmiotowych organizowanych przez Kuratorium Oświaty w Poznaniu.

Więcej informacji: pbp.poznan.pl/node/224

Na stronie internetowej Biblioteka prezentuje kanon lektur obowiązujący od 1 września 2021 roku. Ponadto zachęca nauczycieli języka polskiego oraz edukacji wczesnoszkolnej do skorzystania z czasopism fachowych: „Polonistyka”, „Język Polski w Szkole Ponadpodstawowej: zeszyty kieleckie”, „Język Polski w Szkole Podstawowej: zeszyty kieleckie”, „Edukacja Wczesnoszkolna: zeszyty kieleckie”, a także wielu poradników metodycznych. Ciekawym elementem lekcji mogą być gry edukacyjne z serii „Biblioteka Między Nami”.

Lektury dostępne w zbiorach PBP: pbp.poznan.pl/node/235

Nowości pedagogiczne, dostępnych w zbiorach Biblioteki, można sprawdzić pod linkiem: <https://tiny.pl/9wz4t>

PBP po raz kolejny wykupiła dostęp do platformy IBUK Libra - największej w Polsce czytelnicy on-line podręczników akademickich i książek naukowych w języku polskim - łącznie 2 817 tytułów. Czytanie książek w IBUK Libra umożliwia dedykowane oprogramowanie, dzięki któremu wejście do udostępnionych publikacji odbywa się przez przeglądarkę www, niezależnie od posiadanego systemu operacyjnego, bez konieczności instalacji dodatkowych aplikacji. Kod dostępu można uzyskać w Wypożyczalni. Adres platformy: libra.ibuk.pl

Katalogi online:

<https://katalogi.pbp.poznan.pl/>

Rekomendacje czytelnicze:

<https://pbp.poznan.pl/node/201>

Regionalna Izba Pamiątek Oświatowych:

<https://pbp.poznan.pl/node/23>

Apel Bohaterów

Dnia 1 października 2021 roku o godzinie 18.00 na boisku szkolnym Szkoły Podstawowej w Fałkowie, w gminie Łubowo odbył się uroczysty apel. Społeczność szkoły uczciła pamięć bohaterów walczących o wolność Ojczyzny.

Pomysłodawczynią apelu jest Pani Dorota Chuda, nauczycielka historii, która wraz z całym gronem pedagogicznym, stara się kształtować postawę obywatelską uczniów, na miarę naszych wielkopolskich przodków.

Tajemnice Lasów Pałędzko - Zakrzewskich

Co wydarzyło się w Lasach Pałędzko - Zakrzewskich?

Dlaczego powinniśmy o tym pamiętać?

Jak rozmawiać o tym z uczniami?

Jest rzeczą niezwykle trudną przekazać dzieciom i młodzieży poważne, a jednocześnie ważne treści. Zadania tego podjęła się Pani Małgorzata Rogal - Dropińska - nauczyciel historii w Zespole Szkolno - Przedszkolnym w Dopiewie. Opracowała autorski program, przeznaczony dla nauczycieli szkół podstawowych: Tajemnice Lasów Pałędzko - Zakrzewskich.

Skorzystali już z niego nauczyciele i uczniowie w kilku szkołach m.in.: Zespołu Szkolno - Przedszkolnego im. Jana Brzechwy w Dopiewie, Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Dopiewcu, Zespołu Szkolno - Przedszkolnego im. Powstańców Wielkopolskich w Więckowicach, Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Konarzewie, Szkoły Podstawowej im. Astrid Lindgren w Dąbrowie.

Zapraszamy wszystkie szkoły do skorzystania z narzędzia i odkrywania tajemnic lasów, zwanych Katyniem Zachodu: <https://tiny.pl/99c5n>

27 grudnia świętem państwowym wszystkich Polaków

Po wielu latach starań przedstawiciele społeczności i władz samorządowych z regionu Wielkopolski, na wniosek prezydenta Andrzeja Dudy, Parlament ustanowił 27 grudnia Narodowym Dniem Zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego.

W tym roku po raz pierwszy będziemy obchodzić ten dzień jako święto państwowe. Pragniemy, aby cała Polska dowiedziała się, jak ważne dla wszystkich Polaków było to zwycięskie Powstanie. My, jako Wielkopolanie, przygotujmy się, by uczcić ten dzień godnie i zaszczytnie.

-1-

Zapaszmy poczty sztandarowe, by w dniu 27 grudnia 2021 r. oddały cześć Powstańcom Wielkopolskim poprzez uroczystą oprawę święta w lokalnym środowisku. Wszystkie przedszkola, szkoły i placówki, zachęcamy do przysłania nam zdjęć z obchodów 27 grudnia wraz z nazwą placówki. Powstanie z nich album okolicznościowy z okazji pierwszych obchodów Narodowego Dnia Zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego. Kontakt: redakcja@ko.poznan.pl

-2-

Zapraszamy nauczycieli do obejrzenia razem z uczniami pełnometrażowego filmu dokumentalnego „Zwycięstwo. Powstanie Wielkopolskie 1918-1919”.

Reżyser filmu Tadeusz Litowczenko podkreśla, że film ma nie tylko przywrócić pamięć o Powstaniu, ale i pozwolić zrozumieć jego znaczenie dla odradzającego się po pierwszej wojnie światowej państwa polskiego. Gdyby nie ten zwycięski zryw niepodległościowy być może Polska nie wróciłaby na mapy Europy w granicach II Rzeczypospolitej, byłaby mniejsza i słabsza ekonomicznie.

Premiera kinowa odbyła się 19 listopada br. w Centrum Kultury Zamek w Poznaniu. Film będzie wyświetlany w wybranych kinach studyjnych w całej Polsce.

Szkoły mogą zamawiać seanse bezpośrednio w kinach lub przez dystrybutora. Kontakt: Paweł Zabel, tel: 601 700 688; mail: powstaniewlkp@adres.pl.

Zwiastun: <https://youtu.be/3Pjsa39AYf4>

-3-

Zapraszamy również do przeprowadzenia lekcji na temat Powstania Wielkopolskiego. Materiały dydaktyczne przygotował Pan Andrzej Surdyk z ODN w Poznaniu w ramach projektu "Niezapomniane zwycięstwo. Powstanie Wielkopolskie 1918-1919", realizowanego przez Towarzystwo Projektów Edukacyjnych. Materiałom towarzyszą: minipodręcznik, prezentacja, quiz oraz film.

Zachęcamy wszystkie przedszkola, szkoły i placówki oświatowe w Wielkopolsce, do włączenia się w obchody naszego, wspólnego święta.

Więcej informacji o wydarzeniach na stronie:
<http://ko.poznan.pl/27grudnia/>

#KartkaŚwiątecznaDla...

Choć zwyczaj wysyłania tradycyjnych kartek świątecznych zanika, wypierany przez życzenia przesyłane elektronicznie, wciąż w naszym otoczeniu są ludzie, którzy nie tylko je piszą, ale również chętnie otrzymują; ludzie, którym zwykła kartka świąteczna, stojąca na półce, przypomina, że nie są sami; że ktoś pamięta i życzy im wesołych świąt.

Kuratorium Oświaty w Poznaniu inicjuje akcję #KartkaŚwiątecznaDla... Chcemy podarować wielkopolskim przedszkolom, szkołom i placówkom oświatowym Bożonarodzeniowe kartki świąteczne, z zaproszeniem do ich przyozdobienia oraz ofiarowania osobom w lokalnym środowisku. Mogą to być przyjaciele szkoły, byli dyrektorzy lub pracownicy, seniorzy, osoby samotne, ect.

Serdecznie zapraszamy do włączenia się w akcję dyrektorów, nauczycieli, uczniów, rady rodziców, koła wolontariatu, drużyny harcerskie.

Chętne szkoły prosimy o zgłaszanie się do swoich wizytatorów w celu ustalenia potrzebnej liczby kartek oraz sposobu ich przekazania.

Sprawmy radość innym, bo jak śpiewał Czesław Niemen „...ludzi dobrej woli jest więcej i mocno wierzę w to, że ten świat nie zginie nigdy dzięki nim”.

#SzkołaDoHymnu i kuratorium też

Po raz kolejny, z okazji Narodowego Święta Niepodległości, odbyła się ogólnopolska akcja #SzkołaDoHymnu.

W tym roku Kuratorium Oświaty w Poznaniu również przyłączyło się do wspólnego śpiewania. Hymn "Mazurek Dąbrowskiego" w wykonaniu kierownictwa oraz przedstawicieli pracowników kuratorium został uroczystie odśpiewany 10 listopada. Dziękujemy wszystkim przedszkolom oraz szkołom za udział w tej corocznej i ważnej akcji.

Magazyn
wielkoPOLSKA oświata - naszym wspólnym dobrem

www.ko.poznan.pl
facebook.com/kopoznanpl
facebook.com/Kurator.Wielkopolska
twitter.com/WKO_POZAN

Redaktor: Magdalena Miczek

Współpraca:
Akademia Królowej Jadwigi
<https://akademiacrh.pl>

Biblioteka Pedagogiczna w Poznaniu
www.pbp.poznan.pl

Biblioteka Raczyńskich
www.bracz.edu.pl

Fundacja Edukacji Zdrowotnej i Psychoterapii
<https://www.edukacja-zdrowotna.pl>

Odpowiedzialny Poznań
<https://odpowiedzialnypoznan.org>

Polskie Forum Rodziców
<https://www.polskieforumrodzicow.pl>

Adres redakcji:
ul. Kościuszki 93, 61-716 Poznań, tel.: 61 670 40 84

e-mail: redakcja@ko.poznan.pl

Zapraszamy do współpracy.

Zastrzegamy sobie prawo skracania i adiustacji tekstów oraz zmianę tytułów.